

سیاست و فضا

در

رئوسیتیک

مؤلف : محمد اثنی عشری

سرشناسه	:	اثنی عشری، محمد، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	:	سیاست و فضا در ژئوپلیتیک/ مولف محمد اثنی عشری؛ ناظر علمی عزت‌الله عزتی.
مشخصات نشر	:	اردبیل: آریتان، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	:	۲۲۶ ص.: مصور، جدول.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۶۲۹۰-۷-۲
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۲۲۱-۲۲۶.
موضوع	:	ژئوپلیتیک
شناسه افزوده	:	عزتی، عزت‌الله، ۱۳۲۴ - ناظر
رده بندی کنگره	:	JC۳۱۹/الف۲ س ۹ ۱۳۹۰
رده بندی دیویی	:	۳۲۰/۱۲
شمار کتابشناسی	:	۲۶۸۹۴۱۹

شناسنامه کتاب

نام کتاب: سیاست و فضا در ژئوپلیتیک

مولف: محمد اثنی عشری (مدرس دانشگاه های اردبیل)

ناظر علمی: دکتر عزت الله عزتی

ناشر: آریتان

چاپ: دیجیتال کسری

لیتوگرافی: آریتان اسکنر

سال و نوبت چاپ: اول - سال ۹۲

قطع: وزیری

تیراژ: ۳۰۰۰

قیمت: ۹۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۹۰-۷-۲

درباره کتاب

شکل گیری نقطه آغازین ژئوپلیتیک در تفکرات «راتزل» آلمانی در نیمه دوم قرن ۱۹ صورت گرفت. راتزل در کتاب Anthrogeographie اثرات عمیق عوامل محیطی را در تاریخ گذشته و معیشت های جامعه انسانی به رشته تحریر در آورد.

رودلف کِلن سوئدی تفکر راتزل را تحلیل و با وضع واژه ژئوپلیتیک آنرا توسعه داد. «هالفورد مکیندر» انگلیسی با نگاهی جهانی نظریه معروف هارتلند و ریملند را ارائه کرد. «هاوس هافر» شاگرد راتزل نامین فضای سیاسی را به هر نحو ممکن قانونمند می دانست و بنابر روایاتی ارتباط نزدیک وی با هیتلر آتش جنگ جهانی دوم را روشن کرد. پس از جنگ جهانی دوم که حدود ۳ دهه باعث انزوای ژئوپلیتیک شد بحران علمی و فکری در منطقه ای از دهه ۸۰ قرن بیستم مجدداً آنرا به عرصه آورد. در ایران نیز ظهور انقلاب اسلامی و تحولات عمیق و جایگاه - موقعیت و قدرت ژئواستراتژیکی و ژئوپلیتیکی کشورمان باعث توسعه این علم گردید. در این زمینه توجه به اینکه فاکتورهای ژئوپلیتیک آثار مخفی و آشکار مهمی در تصمیم گیری های ملی و منطقه ای دارند، گونه تألیف یا ترجمه ای در ظهور و توسعه فضای ملی - منطقه ای و جهانی مؤثر بوده و هنر استفاده از ژئوپلیتیک را در هدایت سیاست دولت ها تسهیل می کند. کتاب حاضر یکی از تألیفات مطلوب در زمینه ژئوپلیتیک و مفاهیم فضا است که جای خالی آن احساس می شد مؤلف کتاب از دانشجویان خوب این صنف و حالات و طرح های پژوهشی بویژه در زمینه امنیت مرزی کشورمان و ژئوپلیتیک داشته اند می باشد و یکی از این تألیفات ورود به مباحث جدید فضا در ژئوپلیتیک است که جهان در حال گذر در مواجهه با آن چالشهای فراوانی دارد امیدوارم این راه پر امید با تلاش های شبانه روزی همواره دوام یابد.

استاد ...

دکتر عزیز ... عزیز

استاد تمام ...

واحد علوم و تحقیقات تهران

فهرست

۷	مقدمه مولف
---	------------

فصل اول : ژئوپلیتیک

۹	ژئوپلیتیک
۱۲	نظام ژئوپلیتیک جهانی
۱۴	ژئوپلیتیک جهانی
۱۶	مشخصات قلمروهای جدید ژئوپلیتیک
۱۷	مشخصات قلمروی فضایی
۱۸	مشخصات قلمروی فضای مجازی

فصل دوم : ژئوپلیتیک و تولید قدرت

۲۰	مفاهیم و مفاهیم ژئوپلیتیک
۲۱	نظریه نفوذ مکالمه بنیانگذار ژئوپلیتیک سنتی
۲۵	نظریه القای جهان و نفوذ قدرت دریا
۲۸	اهداف و سرچشمه های قدرت
۲۹	معیارهای کسب قدرت
۳۲	نظریه سوئیسی شدن
۳۴	قدرت و رهبری جهان در قرن ۲۱
۳۸	جهانی شدن با محوریت اقتصاد
۴۰	دولت ها و جهانی شدن

فصل سوم : مرز - دولت ها و امنیت ملی

۴۴	انواع مرزها
۴۸	مفهوم و تعریف سیاست
۴۹	دولتها
۵۳	دولت - ملت
۵۴	ملی گرایی جدید
۵۶	ویژگی های دولت
۶۳	مفهوم امنیت ملی
۶۸	مرزهای امنیت ملی
۷۳	راه مقابله با تهدیدها
۷۷	امنیت ملی ، دولت های مدرن و پست مدرن
۸۳	چالش های امنیتی جهان در آغاز قرن ۲۱

فصل چهارم : فضای سایبری

۹۰	سایبرنتیک در سیاست و فضا
۱۰۱	شبکه های الکترونیکی و حاکمیت اقتصادی
۱۰۵	شبکه های الکترونیکی و حاکمیت نظامی
۱۰۹	شبکه های الکترونیکی و حاکمیت سیاسی
۱۱۴	قدرت در فضای سایبری
۱۱۶	چالش های جدید و فضای سایبری
۱۱۸	بامعده فضای سایبری
۱۲۱	مناسبات سیاسی - اجتماعی در فضای سایبری
۱۲۵	فضای مجازی: امنیت و تهدید در عصر اطلاعات
۱۲۹	ژئوپلیتیک فضای سایبری (استارس - استاکس نت و دوکو)

فصل پنجم : تفکرات استراتژیک

۱۳۶	تکامل تفکر استراتژیک
۱۳۷	اهداف استراتژی
۱۳۹	موقعیت قدرت ملی
۱۴۱	شناسایی تهدید استراتژیکی
۱۴۴	نظریات استراتژیکی در مورد جهان
۱۴۹	تأثیر خصوصیات فرهنگ ملی بر استراتژی
۱۵۰	اهمیت اراده و خواست ملی
۱۵۱	کاربرد ماهرانه اراده ملی
۱۵۲	مقایسه استراتژیستهای نوآور
۱۵۶	فضای بین الملل

فصل ششم : عناصر ژئوپلیتیک

۱۶۲	ژئوپلیتیک
۱۶۷	منابع انرژی زا
۱۷۳	جمعیت جهان
۱۸۳	فضا و تمدن ها
۱۸۸	ادیان

فصل هفتم: طراحی استراتژی در ایران

۲۰۵	طرح ریزی استراتژی در ایران
۲۰۸	اهداف استراتژیک سیاستهای داخلی
۲۰۹	اهداف استراتژیک سیاستهای خارجی
۲۱۱	ایران برای چه جنگ هایی باید آمادگی داشته باشد
۲۱۷	منابع

مقدمه مولف :

ژئوپلیتیک مجموعه ای از مقررات و دستورات حاوی روابط بین الملل بین فضا و سیاست و در واقع بین فضا و فرد است.

در عصری که جهان در اغتشاش و بی نظمی کامل به سر می برد و گرایشهای ملی گرایی و بازیابی هویت اصلی سرزمینها در حال تزايد بوده و مسئله جهانی شدن مطرح است، ژئوپلیتیک بیشتر مورد توجه قرار گرفته است.

« کالینز گری » استراتژیست معاصر، بنیاد همه ی استراتژیها را عوامل محیطی می داند. دکتر عزتی استاد ژئوپلیتیک دانشگاههای تهران اعتقاد دارد امروزه اگر بخواهیم تحولات جهانی را تجزیه و تحلیل کنیم باید اجزای سه گانه بازیگران، فرمول بازی و صحنه ی بازی را که همان ژئوپلیتیک است مورد بررسی قرار دهیم. « کیلن » به فضا مفهومی قدسی می بخشد و سائول بی کوهن ژئوپلیتیک را روابط میان سیاست بین المللی قدرت و مشخصات محیطی تعریف می کند.

در دهه های اخیر جغرافییدانان سیاسی به نظریات جدیدی دست یافته اند و توانسته اند در حل مشکلات بین المللی به مسیحت های چشمگیری دست یابند، دادن مدل ها توسط جغرافییدانان سیاسی که تابع مکتب کارگر گرایانه اند همانند تایلر و کوهن موجب پیشرفتهای زیادی در این زمینه شده است. به نظر می رسد تاریخی که یک سیاستمدار نتواند ارتباط نزدیکی با جغرافییدانان سیاسی برقرار کند، هیچگاه از کارایی مطلوب برخوردار نخواهد بود.

در واقع منابع جغرافیای سیاسی عبارتند از: دولت یا ناحیه سازمان یافته سیاسی به عنوان موضوع جغرافیای سیاسی تمرکز دارد و به بررسی و تشریح کالبد، عناصر، ویژگیها و رفتار دولت می پردازد؛ بنابراین جنبه های مختلف دولت عبارتند از: منشأ، وضعیت، کانون سیاسی، ویژگیهای سرزمینی، ملت، نظام سیاسی، ساختار سیاسی، فضا، صنایع، توزیع قدرت، روابط میان دولت با دولتهای دیگر، قدرت ملی، الگوی مدیریت سرزمین، روابط سطوح مختلف دولت با شهروندان در اداره امور کشور در کانون توجه مطالعات جغرافیای سیاسی قرار می گیرد.

امروزه در سازماندهی سیاسی فضا بسیاری از موضوعات باید مد نظر قرار گیرد. نظریه ای که امروزه مطرح شده بیانگر این است که اگر این تحولات با همین روند پیش برود در آینده باید شاهد کم رنگ شدن مرزهای سیاسی کشورها باشیم؛ در حالی که در قرن بیستم مرزهای سیاسی کشورها سمبل جغرافیای کشورها بوده است.

فشرده گی زمانی و فضا در این برهه از تاریخ به معنای خارج شدن انسان از محدودی شدن فضای جغرافیایی می باشد. ورود ماهواره ها، رسانه ها و تکنولوژی اطلاعاتی به معنای مساوت بین نقش و کارکرد جدید سرزمینها در دوره جدید جهانی است. دهه های آتی شکل دهی فضای بین المللی یا الگوهای ژئوپلیتیکی ادامه خواهد یافت و در دوره ی استقرار واقعی است.

محمد انثی عشری

آبان ماه ۹۲